

Warszawa, 18 sierpnia 2017

Stanowisko Warszawy Bez Smogu do Uchwały (projekt) Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Uchwała antysmogowa daje szansę na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa mazowieckiego. W opinii Warszawy Bez Smogu (WBS) zdecydowaną poprawę jakości powietrza może zapewnić jedynie zakaz używania paliw stałych na terenie Warszawy i obszarów o największej emisji zanieczyszczeń z gospodarstw domowych. Jednocześnie należy pamiętać, że znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza w Warszawie i centrach miast w województwie pozostaje ruch samochodowy. Ograniczenie jego wpływu nie jest jednak przedmiotem uchwały Sejmiku województwa mazowieckiego.

Uwagi ogólne

1. Zwracamy uwagę, że uzasadnienie uchwały nie zawiera argumentacji odwołującej się wprost do zasady proporcjonalności – brak w nim zwłaszcza wyraźnego wskazania, że przyjęte w uchwale ograniczenia i zakazy są niezbędne do realizacji założonych celów, a zarazem stanowią rozwiązanie najmniej obciążające dla adresatów uchwały. Wskazane jest również podanie źródeł danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza, które zostały przywołane w uzasadnieniu uchwały.
2. W uchwale brakuje wprowadzenia zakazu używania paliw stałych dla jedyne go uzdrowiska w woj. mazowieckim – Konstancina-Jeziorny. W opinii WBS status uzdrowiska wymaga, by w miejscowości powietrze osiągało jakość znacząco lepszą od reszty obszaru województwa. Zapewnić ją może wyłącznie zakaz użytkowania paliw stałych na terenie miasta, jako głównego źródła zanieczyszczeń powietrza. Według wstępnych badań jakości powietrza prowadzonych w Konstancinie-Jeziornej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w pierwszej połowie 2017 roku odnotowano stężenia pyłu PM_{2.5} przekraczające dopuszczalne wartości i średnio wyższe niż na pobliskim Ursynowie. Taka sytuacja jest realną przesłanką do odebrania tej miejscowości statusu uzdrowiska. Wprowadzenie w Konstancinie-Jeziornej „strefy bez dymu” będzie więc działaniem korzystnym nie tylko dla zdrowia mieszkańców, ale również zmierzającym do zachowania w Konstancinie unikalnego mikroklimatu.
3. W uchwale brakuje możliwości wprowadzenia okresowych zakazów stosowania kominków, przede wszystkim w okresie występowania przekroczeń. Mając na względzie, że większość kominków stanowi uzupełniające źródło ciepła takie przepisy nie wymagałyby zamiany źródła, a jedynie rezygnacji z jego stosowania w sytuacji w której jakość powietrza jest zła. W takim przypadku należałoby zagwarantować prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej oraz stworzyć skuteczny system kontroli.
4. Apelujemy do władz wojewódzkich o podjęcie współpracy z gminami, służbami odpowiedzialnymi za kontrolę (WIOŚ, policja, straż miejska) oraz odpowiednimi ministerstwami w celu jak najszybszego wypracowania koncepcji skutecznego systemu kontroli urządzeń oraz stosowanych paliw. W momencie wejścia w życie antysmogowych przepisów regulujących standardy emisyjne konieczne będzie wdrożenie systemu, który umożliwi kontrolę i przestrzeganie tych przepisów. Dlatego prace nad stworzeniem takiego systemu należy rozpocząć niezwłocznie.

Uwagi szczegółowe

5. § 5, p. 3 - Kryterium „braku ekonomicznych możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej centralnej lub sieci gazowej” jest bardzo nieprecyzyjne, w związku z czym jego stosowanie może rodzić poważne trudności.
Kryterium „ekonomicznych możliwości” jest wysoce nieprecyzyjne (w szczególności nie wiadomo, czyje możliwości ekonomiczne należałoby brać pod uwagę), zatem jego stosowanie wiązałoby się zapewne z licznymi trudnościami. Ponadto użycie tak niejasnego kryterium przez uchwałodawcę mogłoby być kwestionowane na gruncie konstytucyjnej zasady pewności prawa. Zwracamy również uwagę na rozbieżność pomiędzy treścią § 5 pkt 3 uchwały a jej uzasadnieniem, w którym wskazano, iż wybrane przez Projektodawcę rozwiązanie „zapewni, że tam gdzie to będzie technicznie możliwe zostanie zastosowane ogrzewanie z sieci ciepłowniczej lub gazowej” (s. 7). W uzasadnieniu uchwały nie ma natomiast mowy o „ekonomicznych możliwościach” podłączenia do sieci.
6. § 7 - Obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli jej realizacji (art. 96 ust. 7 pkt 3 Prawa ochrony środowiska) powinny zostać określone możliwie precyzyjnie. Tymczasem komentowany paragraf może budzić wątpliwości dotyczące np. podmiotu, któremu dokumenty muszą zostać przedstawione, czy okoliczności, w jakich obowiązek przedstawienia dokumentów się aktualizuje. Z tych względów proponujemy doprecyzowanie § 7 uchwały.
7. § 10, p. 1b - Zwracamy uwagę, że w komentowanych przepisach pominięto instalacje spełniające wymagania dla klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012. Tymczasem na s. 10 uzasadnienia uchwały wskazano, że spełniające ww. wymagania kotły, których eksploatacja rozpocznie się przed 1 listopada 2017 r. będą mogły być używane „do końca ich żywotności”. Dodatkowo w zapisie powinno znaleźć się doprecyzowanie, że dopuszczone do użytku zostaną wyłącznie kotły z automatycznym załadunkiem.
8. § 10, p. 2 - Proponujemy doprecyzowanie komentowanego przepisu w celu uniknięcia wątpliwości, czy w odniesieniu do instalacji, które spełniają warunki określone w § 10 ust. 2 pkt 2 lit. a i b, wymagania wskazane w § 6 w ogóle nie znajdują zastosowania, czy też będą obowiązywać od dnia wejścia w życie uchwały. Proponujemy doprecyzowanie komentowanego przepisu w celu uniknięcia wątpliwości, czy w odniesieniu do instalacji, które spełniają warunki określone w § 10 ust. 2 pkt 2 lit. a i b, wymagania wskazane w § 6 w ogóle nie znajdują zastosowania, czy też będą obowiązywać od dnia wejścia w życie uchwały.
9. W przypadku instalacji, o których mowa w § 10, należy dopisać: „Dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, o standardzie emisyjnym potwierdzonym zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).”

Zanieczyszczenie powietrza stawia Polskę w niechlubnej czołówce najbardziej zanieczyszczonych państw Unii Europejskiej. Wprowadzenie przepisów antysmogowych, takich jak proponowana dla województwa mazowieckiego uchwała, doprowadzi w przyszłości do zauważalnej poprawy jakości powietrza na Mazowszu. Aby jednak uchwalone regulacje odniosły realny skutek niezbędne będzie wdrożenie zapisów uchwały na terenie gmin oraz egzekwowanie jej wykonalności. Konieczne będzie również wprowadzenie dla osób najuboższych programów pomocowych zmniejszających tzw. ubóstwo energetyczne.

W imieniu Warszawy Bez Smogu
Piotr Siergiej, mail: piotr.siergiej1@gmail.com